

۳۲) روایت اسحق بن عمار:

« عنه عن الحسن بن موسى الخشاب عن غياث بن كلوب عن اسحاق بن عمار عن ابي جعفر عليه السلام ان عليا عليه السلام كان يعزر في الهجاء ولا يجلد الحد الا في الفرية المصرحة ان يقول : يا زاني ويابن الزانية او لست لاييك.»^۱

۳۳) روایت سيد رضی:

«السيد الرضي في المجازات النبوية : عن النبي (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ) ، إنه قال : « لا تسبوا الابل فإنها رقوء الدم»^۲

[رقوء الدم: «رقوء» یعنی آنچه باعث بسته شدن می شود^۳ در صحاح گفته شده است^۴ و سيد رضی هم خود به نقل دیگری اشاره می کند که در آن روایت چنین است: «... فان فيها رقوء الدم». رقوء به معنای بستن و دلمه کردن خون است و معنای روایت آن است که شتر به سبب آنکه به عنوان ديه پرداخت می شود، باعث بسته شدن خون می شود. سيد رضی روایت را چنین معنی کرده است^۵

۳۴) روایت اختصاص:

«الشيخ المفيد في الاختصاص : عن الحسن بن محبوب ، عن علي بن أبي حمزة ، قال : قال لي أبو الحسن موسى بن جعفر (عليهما السلام) ، مبتدئاً من غير أن أسأله : « يلقاك غداً رجل من أهل المغرب ، يقال له : يعقوب ، يسألك عنى ، فقل له : هو الإمام الذي قال لنا أبو عبد الله (عليه السلام) - إلى أن قال - ثم طلب إلي أن أدخله على أبي الحسن (عليه السلام) ، فأخذت بيده فأتيت أبا الحسن (عليه السلام) ، فلما رآه قال : يا يعقوب ، قال : لبيك ، قال : قدمت أمس ووقع بينك وبين إسحاق أخيك شرّاً في موضع كذا ، ثم شتم بعضكم بعضاً ، وليس هذا من ديني ، ولا [من] دين آبائي ، ولا نأمر بهذا أحداً من الناس ، فاتقيا الله وحده لا شريك له ، فإنكما ستفترقان جميعاً بموت ، أما أن أخاك سيموت في سفر قبل أن يصل إلي أهله ، وستندم أنت على ما كان منك»^۶

۱. همان، ص ۸۸

۲. مستدرک الوسائل، ج ۸، ص ۲۶۲

۳. لسان العرب، ج ۵، ص ۲۷۹

۴. ج ۱، ص ۵۳

۵. مجازات النبوية، ص ۳۰۷

۶. همان، ج ۹، ص ۱۳۶

ما می گوئیم:

روایت متضمن مطلبی اخلاقی است.

(۳۵) روایت عبد الله بن یونس:

« ثقة الإسلام فی الکافی : عن محمد بن جعفر ، عن محمد بن إسماعیل ، عن عبد الله بن داهر ، عن الحسن بن یحیی ، عن قثم بن أبی قتادة الحرّانی ، عن عبد الله بن یونس ، عن أبی عبد الله (علیه السلام) ، أنه قال : « قال أمير المؤمنین (علیه السلام) ، فی کلام له فی صفات المؤمن : لا وثّاب ، ولا سبّاب ، ولا عیّاب ، ولا مغتاب »^۱

[وَتَاب: پرخاشگر، برجهنده، کسی که به ظلم بر دیگری مستولی شده است]

(۳۶) روایت ابن همام:

« أبو علی محمد بن همام فی کتاب التّحصیص : عن رسول الله (صلی الله علیه وآله) أنه قال : لا یکمل إیمان (مؤمن حتّی) یرتوی علی مائة وثلاث خصال - إلی أن ذکر منها - لا لعان ، ولا نمام ، ولا کذاب ، ولا مغتاب ، ولا سبّاب الخیر »^۲

ما می گوئیم:

ممکن است گفته شود که روایت دال بر کراهت است چرا که از تکمیل ایمان سخن به میان آورده است ولی با توجه به اینکه غیبت هم در صفات مذکوره ذکر شده است می توان اشاره روایت را در مورد اعم از صفات الزامی و استحبابی دانست.

توجه شود که اگر صراحت روایت در کراهت قابل استفاده بود، روایت معارض با ادله محرّمه قرار می گرفت.

(۳۷) روایت رجل یمانی:

«ابو القاسم الکوفی فی کتاب الأخلاق : کان رجل عند رسول الله (صلی الله علیه وآله) من أهل الیمن ، وأراد الانصراف إلی أهله ، فقال : یا رسول الله أوصنی ، فقال : « أوصیک إلیّ أن تشرک بالله شیئاً ، ولا تعص والدیک ، ولا تسب الناس »^۳

ما می گوئیم:

همراهی سب در کنار شرک، مشعر به حرمت است.

۱. همان، ص ۱۳۸

۲. همان، ص ۱۳۹

۳. همان

(۳۸) روایت نبوی:

«و فيه : عنه (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ) ، قال : « إِنَّ اللَّهَ يَبْغُضُ مَنْ عْبَادَهُ اللَّعَانَ السَّبَّابِ الطَّعَّانِ

الفاحش المستخف السائل الملحف ويحبّ من عباده الحيي الكريم السخي »^۱

ما می گوئیم:

ظاهراً از بغض خداوند نسبت به این صفات، به صورت مجموعی نیست و لذا هر صفتی به تنهایی مبعوض است.

(۳۹) روایت اول جعفریات:

«الجعفریات : أخبرنا محمد ، حدثني موسى ، حدثنا أبي ، عن أبيه ، عن جدّه جعفر بن محمد ، عن أبيه ، عن جدّه علي بن الحسين ، عن أبيه ، عن علي بن أبي طالب (عليهم السلام) ، أنّه كان يقول « : إياكم وسقط الكلام ، وفصل بني آدم كتب فعليكم بالدعاء ما يعرف ، وإياكم والدعاء باللعن والخزي ، فإنّ الله عزّ وجلّ قد أحكم ذلك ، فقال عزّ وجلّ : ادعوا ربكم تضرعا وخفية أنّه لا يحبّ المعتدين فمن تعدى بدعائه بلعن أو خزي فهو من المعتدين »^۲

ما می گوئیم:

روایت درباره لعن است و با توجه به آنچه درباره «ایاکم» گفتیم، قابل استدلال برای تحریم نیست.

(۴۰) روایت دوم جعفریات:

«الجعفریات : أخبرنا عبد الله ، أخبرنا محمد ، حدثني موسى ، قال : حدثنا أبي ، عن أبيه ، عن جدّه جعفر بن محمد ، عن أبيه ، عن جدّه ، عن علي (عليهم السلام) ، قال : « من قال لأخيه المسلم : يا بن النصراني ، أو يا بن المجوسي ، أو أنت رجل سوء ، وقد كان الأبوان مجوسيين أو نصرانيين ، فاضربوه لعن الاسلام »^۳

(۴۱) روایت سوم جعفریات:

« وبهذا الاسناد : عن علي (عليه السلام) ، في رجل يقول للرجل : يا خنزير ، أو يا حمار ،

قال : « عليه التعزير »^۴

۱. همان

۲. همان، ص ۱۴۱

۳. همان، ج ۱۸، ص ۱۰۲

۴. همان

(۴۲) روایت چهارم جعفریات:

«و بهذا الاسناد : عن علی (علیه السلام) ، قال : « من قال لأخيه المسلم ، یا فاجر ، أو یا

كافر ، أو یا خبيث ، أو یا فاسق ، أو یا منافق ، أو یا حمار ، فاضربوه تسعة وثلاثين سوطاً »^۱

(۴۳) روایت پنجم جعفریات:

«و بهذا الاسناد : عن علی (علیه السلام) ، فی الرجل یقول للرجل : یا آكل لحم الخنزیر ، ویا

شارب الخمر ، قال : « علیه التعزیر دون الحد »^۲

(۴۴) روایت ششم جعفریات:

« و بهذا الاسناد : ان علیا (علیه السلام) أتى برجل قال لرجل : یا مالک أمه ، فعززه ولم

یجلده الحد »^۳

(۴۵) روایت عوالی اللئالی:

« عوالی اللئالی : عن النبی (صلی الله علیه وآله) ، قال : « إذا قال الرجل للرجل : یا یهودی ،

فاضربوه عشرين »^۴

(۴۶) روایت عبد الله بن سنان:

«علی بن إبراهیم، عن أبیه، عن ابن أبی عمیر، عن عبد الله بن سنان، عن أبی عبد الله (علیه

السلام) قال: قال رسول الله (صلى الله علیه وآله): إذا رأیت الرجل لا یبالی ما قال ولما قیل

له فإنه لغیة أو شرک شیطان»^۵

[لغیة: شیخ بهایی ظاهراً احتمال داده است که به معنای «ملغی» یعنی «مخلوق من زنا» است و احتمال

هم داده است که لعنه باشد یعنی کسی که مردم او را لعن می کنند.^۶ شرک الشیطان: شیطان با او در

نطفه و اموال شریک است]

ما می گوئیم: روایت اخلاقی است.

۱. همان، ص ۱۰۳

۲. همان

۳. همان

۴. همان

۵. الکافی - ط الاسلامیة، ج ۲، ص ۳۲۳

۶. ن ک: الربعون حدیثاً به نقل از کافی دارالحدیث، ج ۴، ص ۸

(۴۷) روایت سلیم بن قیس:

« عدة من أصحابنا، عن أحمد بن محمد بن خالد، عن عثمان بن عيسى، عن عمر بن أذينة، عن أبان بن أبي عياش، عن سلیم بن قیس، عن أمير المؤمنين (عليه السلام) قال: قال رسول الله (صلى الله عليه وآله): إن الله حرم الجنة على كل فحاش بذى، قليل الحياء، لا يبالي ما قال ولا ما قيل له فإنك إن فتشته لم تجده إلا لغية أو شرك شيطان فقيل: يا رسول الله وفي الناس شرك شيطان؟ فقال رسول الله (صلى الله عليه وآله): أما تقرأ قول الله عز وجل: "وشاركهم في الأموال والأولاد"

قال: وسأل رجل فقيها هل في الناس من لا يبالي ما قيل له؟ قال: من تعرض للناس يشتمهم وهو يعلم أنهم لا يتركونه، فذلك الذي لا يبالي ما قال ولا ما قيل فيه.»^۱
[بُذِيَ: فحش دهنده/ بذاء: فحش دادن / فتشته: اگر او را تفتیش کنی، نمی یابی او را مگر لغیه... / توجه به توضیحات روایت قبل]

ما می گوئیم:

این مضمون را منابع اهل سنت هم ذکر کرده اند.^۲

(۴۸) روایت ابی جمیله:

«محمد بن يحيى، عن أحمد بن محمد بن عيسى، عن علي بن الحكم، عن أبي جميلة يرفعه، عن أبي جعفر (عليه السلام) قال: إن الله يبغض الفاحش المتفحش.»^۳

[فاحش: کسی که در کلامش فحش است / متفحش: کسی که فحاشی می کند و بیهوده گوئی می کند.]

ما می گوئیم:

روایت با کراهت قابل جمع است.

۱. الکافی - ط الاسلامیة، ج ۲، ص ۳۲۳

۲. کنز العمال، ۸۰۸۵

۳. الکافی - ط الاسلامیة، ج ۲، ص ۳۲۳